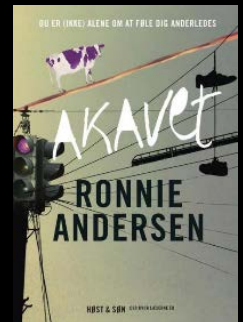

Børnelitterære vandringer mellem analoge og digitale fortællinger

ved Ayoe Quist Henkel

Ph.d.-studerende ved Center for Børns Litteratur og Medier, AU,
og læreruddannelsen, VIA UC

- Hvordan kan børn læse litteratur, der benytter sig af strukturer og strategier fra forskellige medier og kunstformer, og dermed blive klogere på sig selv og de udtryksformer, der omgiver dem? Og hvordan kan vi formidle dem?
- Vi ser nærmere på sådanne **intermediale** tekster – særligt de digitale, som giver mulighed for at vi kan imødekomme Fælles Måls fordring om at læse ”multimodale tekster” og ”litteratur og andre æstetiske tekster.”

Punkter for oplægget

- Forudsætninger
- Litteratur med vokseværk
- Eksempler på litteratur med udveksling af udtryksformer - papirbåret
- Hvad er intermedial litteratur?
- Eksempler på litteratur med udveksling af udtryksformer - digital
- Karen Blixen "De blå øjne" (1942/2017)
- Eksempler på litteraturarbejde med Karen Blixens "De blå øjne"
- Remedieringers litteraturredidaktiske potentiale

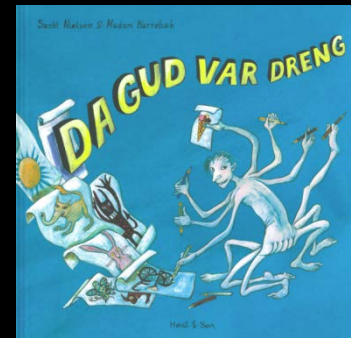
Forudsætninger

- Børn og unge lever i en medietid
- Teknologiske udviklinger og ændringer i sanseoplevelserne er i gensidig udveksling
- Litteratur udvikler sig i dialog med andre udtryksformer og medier
- Nye formater som digitale romaner, sms-noveller, remedieringer, litterære apps...
- Litteratur som mellemværende
 - mellem udtryksformer
 - mellem tekst og læser
 - Mellem elev(er), lærer og et indhold i en form og i et medie
- Kanon i nye klæder
- Remediering har et didaktisk potentiale

Litteratur med vokseværk

- Det betyder, at litteraturen i disse år udvider sine områder, og at du ikke længere kun møder litteratur i papirbøger, men også som e-bøger, lydbøger og som interaktive tekster. Det betyder også, at litteraturen ikke længere kun benytter sig af **skrift** til at fortælle om mennesker, verden, kærlighed og sorg, liv og død, men også af fx **billeder, fotos og andre visuelle virkemidler**.

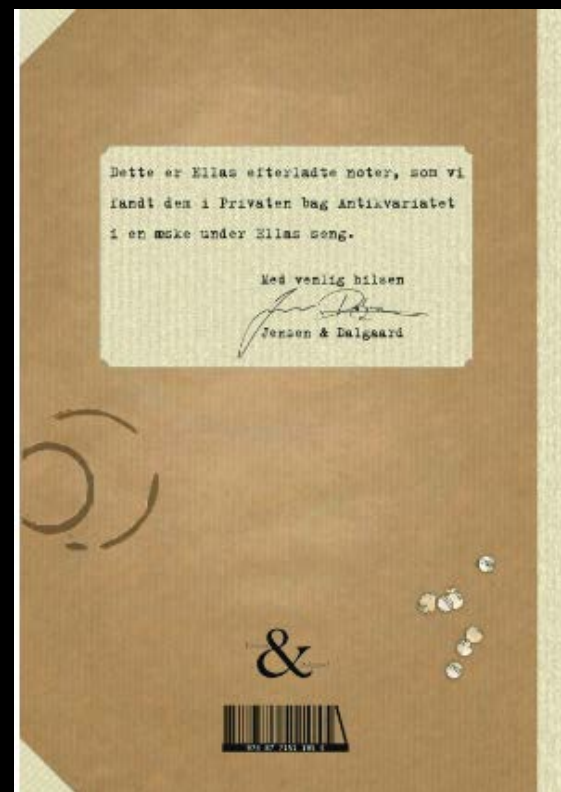
Da Gud var dreng af Sankt Nielsen & Madam
Karrebæk (Høst & Søn 2015)

Annette Herzog, Katrine Clante og Rasmus Bregnhøj
Hjertestorm/Stormhjerte (Høst & Søn 2016)

Vand til blod af Morten Dürr og Lars
Gabel (Carlsen 2016)

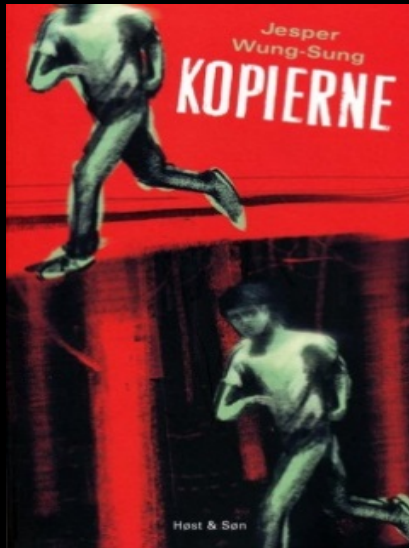
Rebecca Bach-Lauritsen
Sommerdrengene (Høst & Søn 2013)

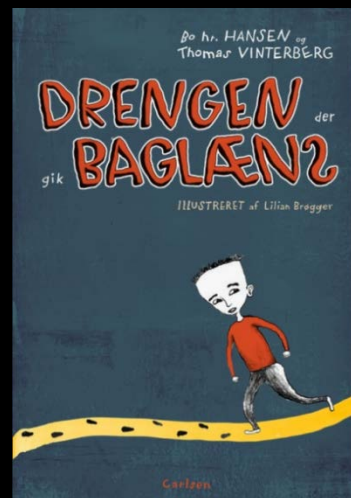
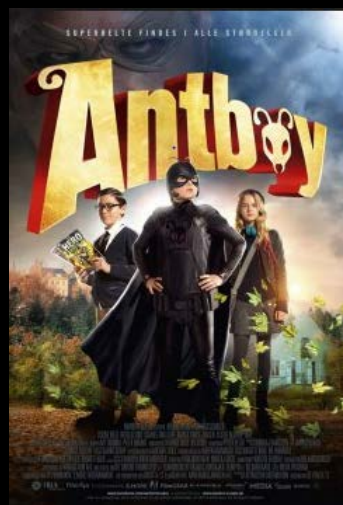
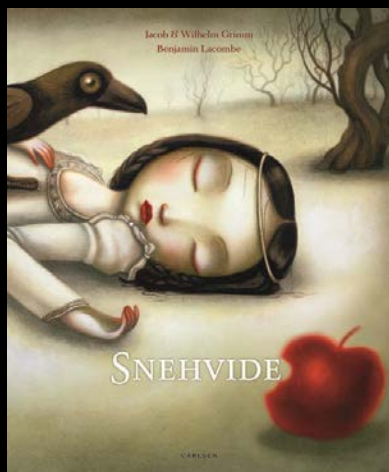
Ella er mit navn vil du købe det? af Mette Hegnhøj (Jensen & Dalgaard 2015) er udkommet i to versioner: løsblade i en æske med "poetsne" og en almindelig papirbog. Romanen er skrevet på en gammel skrivemaskine.

<http://mitcfu.dk/pv/51271041.pdf>

§ §
(≡!≡)/
(MIAV)
●● ●● ●● ●●

Remedieringer – fortællingers kredsløb

Remedieringer – når værker skifter æstetisk dragt

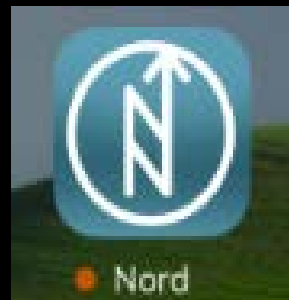
- Gendigtning
- Repræsentation af et medie i et andet eller elementer fra et medie til et andet
- gensidighed, sameksistens, dialog og rivalisering mellem medier og udtryksformer
- Jay David Bolter: "Remediation describes all various relationships of cooperation and competition, rivalry and homage, and can involve form as well as content" (Bolter 2014:427).

Asger Jorn *Den
foruroligende ælling*,
1959

At læse, høre, mærke og se litteratur

- Litteraturen har dog ikke kun vokseværk i forhold til forskellige måder at kombinere skrift og billeder på. I takt med at vi bruger nye medier som computere, tablets og mobiltelefoner mere, finder litteraturen nye måder at blive udgivet på, fx som e-bøger eller lyd-bøger. Her begynder litteraturen at kombinere skrift, billede og lyd på nye måder. Desuden medfører de nye medier, at der kommer nye genrer som fx sms-noveller, iPadromaner og litterære apps.

Fra sms-novellen "Kaffe" af Kim Fupz Aakeson fra smspress.dk

Wuwu og co. af Merete Pryds Helle, Kamilla Slocinska, Tim Garbos og Aksel Køie forbinder den fiktive verden med den virkelige (Touchbooks 2014).

Sofus og månemaskinen, der er interaktiv og kombinerer fortælling, bog og spil af Malte Burup, Kasper Sebastian Brandt Jensen, Pelle Skovmand og Mikkel Vedel (The Outer Zone 2015).

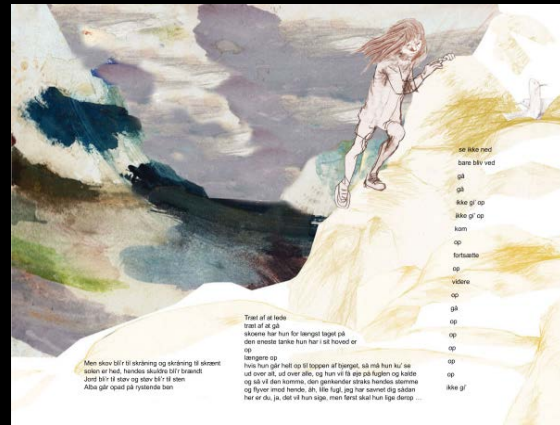

Fra den digitale tegneserie *Pigen fra Shanghai*, der er interaktiv og har både musik, lyd og oplæsning af Mikkel Maltesen, Stine Spedsbjerg m.fl. (Kong Orange 2016).

h

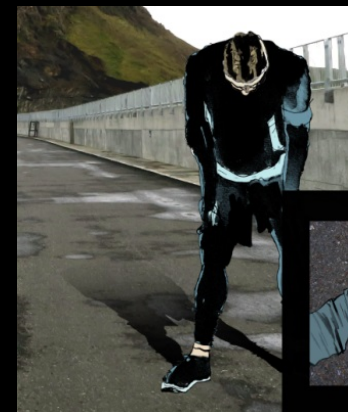

Fuglen af Marianne Iben Hansen og Tea Bendix, Gyldendal, 2017

Kun få i verden havde en så prægtig udsigt som han. Sejrs smilende ansigt var en lille selvbestaltet klode, der var blevet dannet efter nattens regnvej og nu skvættede vand i den for så buldrende kløft. Nu var den tørt, egenhændigt havde han dannet den op for at få kraft til sine aluminiumsfabrikker, ja, og ikke mindst det nye prestigeprojekt, han var i gang med. Dumt at være i besiddelse af så meget vand og ikke bruge det smart.

Sejr bundede teen og stillede koppen tilbage på bænken, på vej videre tog han en håndfuld blåbær og halste dem i munden, så fortsatte han ind ved siden af.

Sejr rundede klippen efter den første dæmning og spurtede det sidste stykke. Stakåndet standrede han for anden og holdt hovedet mellem benene, mens han tøjlede sin mælemd. En forbedring på 28 sekunder. Omder. Selvom han løb, som hans træner foreskrev og spiste let, havde der ikke været fremgang i 34 dage. Det enderode ham. Sejr kunne lide fremgang.

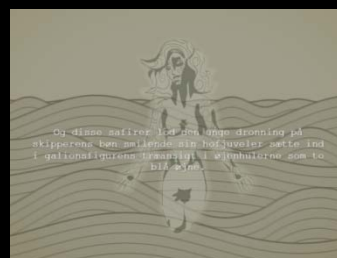
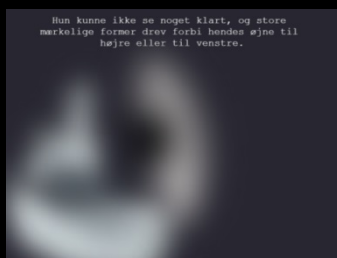
- *Nord* af Camilla Hübbe og Rasmus Meisler, Yoke, 2017

- <https://vimeo.com/201013940/78b32625ff>

Intermedial litteratur – hvad er det?

- Når litteratur kombinerer skrift, billede, musik og lyd med film eller animation og interaktivitet, kan man sige, at den finder sted mellem flere udtryksformer og medier, dvs. at den er **intermedial**. ”Inter-” betyder netop ”midt imellem”, ”gensidigt” og ”fælles”. Så intermedial litteratur kan have flere fælles udtryksformer, der samarbejder om at fortælle. Og intermedial litteratur kan være både i en bog af papir og i en computer, mobiltelefon eller tablet.

DANSK I DYBDEN

INTERMEDIAL
LITTERATUR

sansning
MODALITETER
ORIENTALISME
INTERAKTIVITET
animation

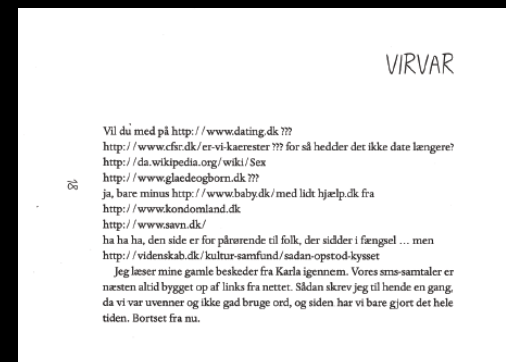
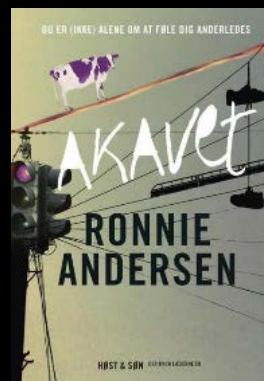
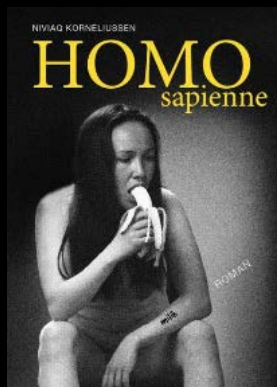
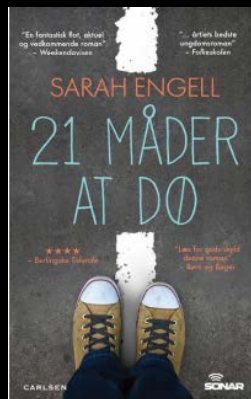

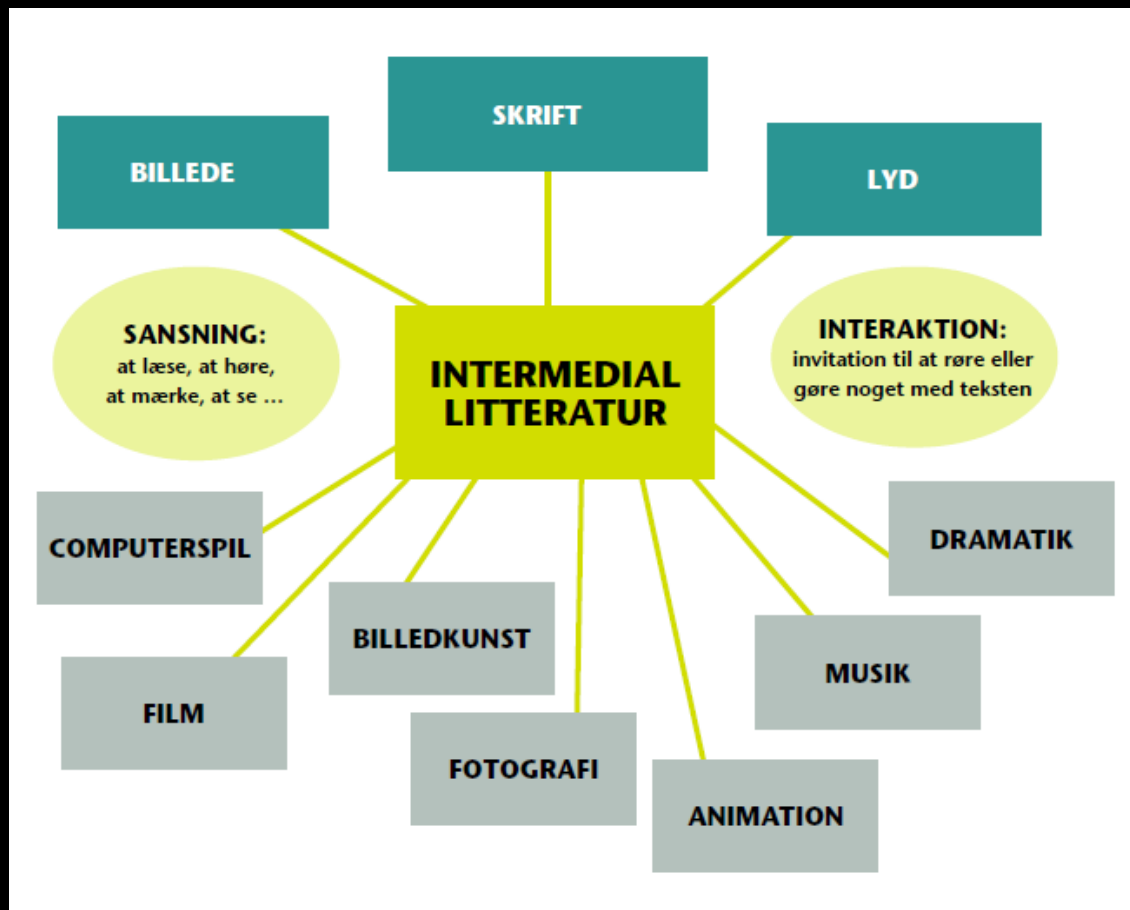
AYO QUAST HENDEL

ORDINAL

Intermedial litteratur – på indholdssiden

- Kan også afspejle livet som barn og ung med og mellem medier, dvs. på handlingsniveauet/de litterære karakterer verden:
 - Tekstsekvenser fra sociale medier, musikfragmenter, reklameslogans, sms-beskeder, fotos osv. integreres
 - afspejler unges liv lige her og lige nu
 - får betydning for subjektforståelsen og –konstruktionen
 - inviterer til refleksioner over mediers rolle i læserens tilværelse

DANSK I DYBDEN

INTERMEDIAL LITTERATUR

sansning
MODALITETER
DRAMATIK
INTERAKTIVITET
ANIMATION

AVENUE, GUSTAV KJØR

© 2020

Intermedial litteratur i form af en remediering af Karen Blixen "De blå øjne" (1942)

Karen Blixen "De blå øjne" 1942 (Digital gendigtning af Rune Højlund , Emma Hess Lerche og Morten Thunbo, Gyldendal Uddannelse 2017)

Læringsmål

- Når du er færdig med dette forløb:
 - ved du, hvad intermedial litteratur er
 - kan du analysere og fortolke flere versioner af den samme fortælling
 - kender du (mere til) Karen Blixen, som er en forfatter fra Dansk litteraturs kanon
 - kan du undersøge og fortolke litteratur som livstolkning
 - kan du læse multimodal litteratur og selv skabe en multimodal gendigtning af en klassisk fortælling

Blixens fortælling på skrift

DEN FØRSTE GENNEM- LÆSNING

OPGAVE ▴ OG ▴▴▴▴

- Læs fortællingen *De blå øjne* af Karen Blixen som ren tekst side 24-26. Udvælg dernæst to opmærksomhedspunkter, som du skal fremlægge for klassen:
 1. En afgørende sætning
Dvs. en sætning, som du vurderer, er særlig vigtig for fortællingen.
 2. Et centralt sted i fortællingen
Det kan være noget, du undrer dig over eller gerne vil undersøge nærmere. Et sted, du synes er fascinerende eller gerne vil stille spørgsmål til.
- Fremlæg jeres opmærksomhedspunkter for hinanden i grupper på fire.
 - Har I nogle opmærksomhedspunkter til fælles?Argumenter for jeres valg, og bliv i gruppen enig om to fælles opmærksomhedspunkter.
- Skriv jeres opmærksomhedspunkter på tavlen, og fremlæg for klassen. Formulér på klassen tre fælles spørgsmål til fortællingen, som I gerne vil finde svar på.

Blixen på skærmen

BLIXEN PÅ SKÆRMEN

OPGAVE ▴ ELLER ▴▴

- Oplev, se, læs, hør og rør ved den digitale version af *De blå øjne*.
Beskriv stemningen i den digitale fortælling.
 - Hvad er jeres umiddelbare oplevelse af *De blå øjne*?
 - Hvad er det, der skaber stemningen?
- Giv fem eksempler på forskellige stemninger og beskriv, hvordan de bliver skabt.
 - Hvilke sanser, skal I bruge for at "læse" fortællingen?
- Lav screendumps fra fortællingen, og læg dem ind i en Padlet eller et andet dokument. Gem gerne jeres arbejde i klassens fælles drev. Skriv også her stikord om stemningen og jeres umiddelbare oplevelse af fortællingen til hvert screendump.
Få jeres lærer til at vælge forskellige eksempler ud, som fremlægges i klassen.

Dyster stemning når konen snakker, der er lagt dyster musik ind. Konen kigger mistroisk over på hendes mand.

Skiftene gør at man er fanget mellem deres samtale/skænderi.

nr 4 der hvor at figuren får sine øjnene
figuren viser at den har fået en sjæl og er blevet lige some damen

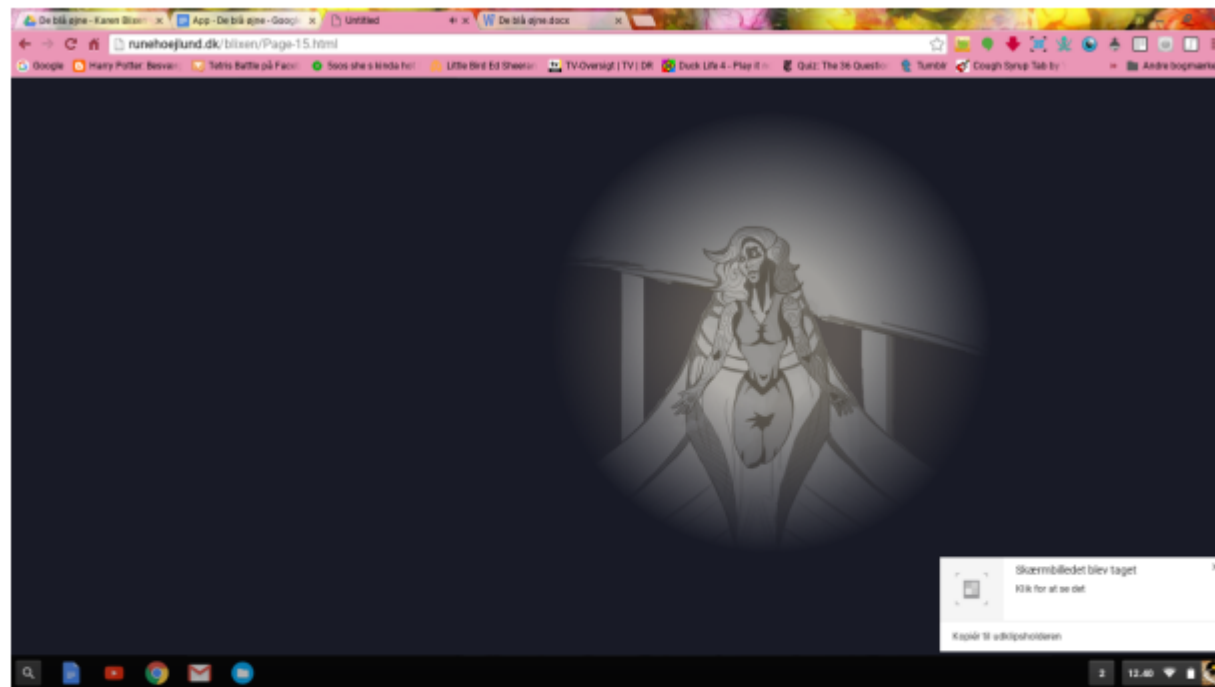
Her virkede det godt at bølgerne blev hurtigere og hurtigere,

det gav mere stemning og man blev lidt urolig.

Bølgerne ryster og man føler dig mere i det

Bølgerne går hurtigere i takt med man skifter, optrapper stemningen

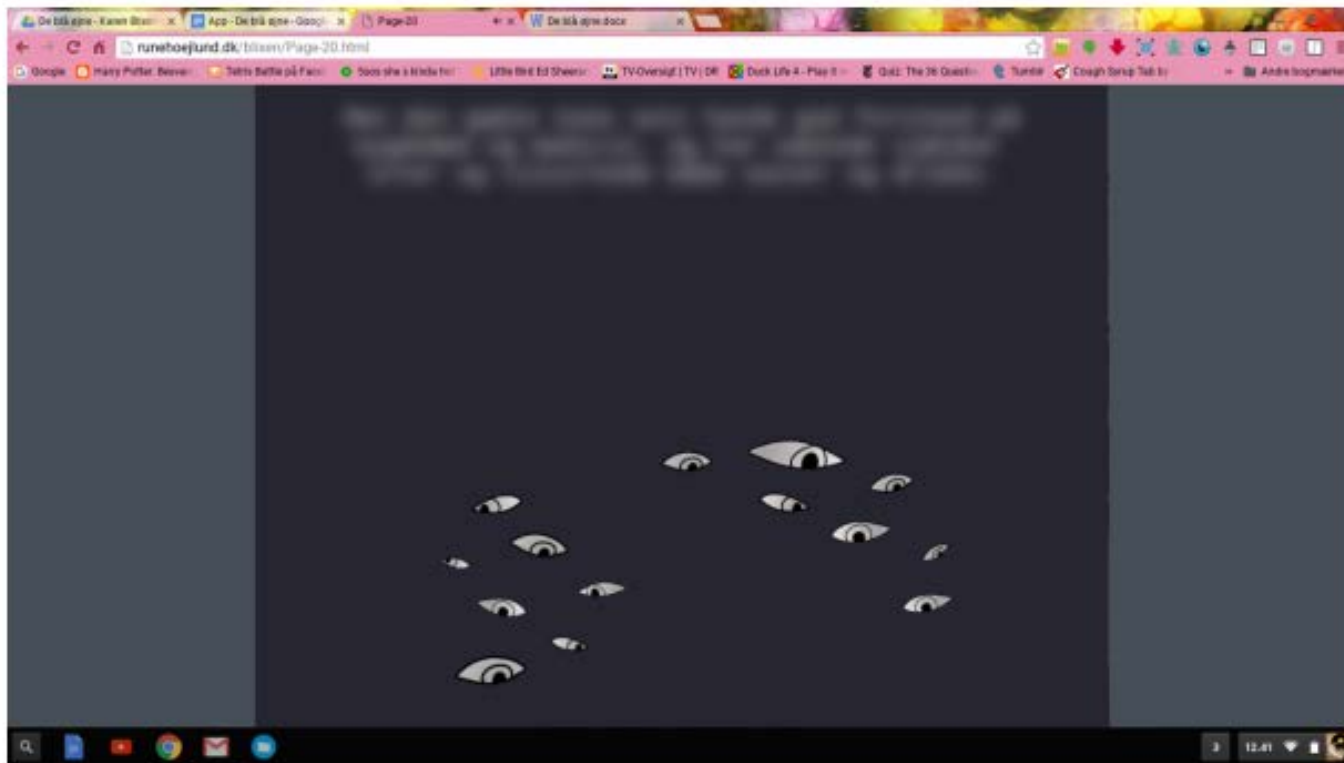

Det bliver på en måde lidt mere uhyggeligt. Man får lidt en fornemmelse af at der er nogen efter en og at man skal skynde sig at læse færdig og komme væk. Man bliver næsten lidt stresset.

Man kan selv bevæge lyset og man får fornemmelsen af at det er en selv, der holder en lygte. Man får også stemningen af at man selv kan gøre noget i historien og der er lyden af havet i baggrunden.

Det viser godt at der er nat og at det er lidt skummelt, når det ligner en lommelygte

nr 1 her hvor man ser fra damens synd hvilket
det skaber en stemning med at lyset er slukket og at man skal styre lyset

Man lever sig ind i det og kan nemmere forestille sig hvordan det er fra hendes synsvinkel. Bagefter kom der også noget musik, der gjorde at man fik lidt sværere ved at høre ordene, og man kunne samtidig heller ikke se dem på skærmen.

3: Den var meget mere uhyggeligt da manden havde forladt og konen begyndte at blive blind

Da teksten blev sløret fik man lidt en fornemmelse af at man er konen.

Nervøs, uhyggelig

Det irriterer en af teksten bliver sløret og man får medfølelse med konen.

Jeg synes også det godt at på nogle tidspunkter bliver det sådan blankt også bare skrift.
I forhold til nogen af de andre

Det var nemmere at koncentrere sig siden der ikke var en mur af tekst
Musikken og billederne skaber en meget mørk stemning

Oplevelse af de blå øjne?

Den passer bedre til oplæsning. Det giver en bedre forståelse når den bliver læst op med billeder og lyde.

Hvad skaber stemningen?

Baggrundsmusik, tonen i stemme, lys, måden teksten slører. Effekterne fx at teksten bliver sløret, når der bliver fortalt at konen ikke kan se noget.

Læse, høre, mærke og se litteratur

- Undersøge:
 - Interaktion
 - Oplæsning
 - Musik og lydeffekter
 - Skrift
 - Billeder
 - Film og animation
 - Symboler og motiver

Modsætninger og symboler

- Eksempler på modsætninger
- Mand >< kvinde, seende >< blind, indland >< udland, havet/ude >< land/hjemme, ægte >< falsk, jaloux >< glad på andres vegne/generøs, skyldig >< uskyldig, levende >< død, stort hjerte >< lillebitte hjerte, lys >< mørke, magisk >< realistisk
- Eksempler på symboler
- Safirene, galionsfigur, havet/vand/bølger, blå, mørke, hjertet, håret, ØJNE (sjælens spejl, indsigt, udsyn, erkendelse)
- Skæbnen? Morale?
- Tiden, fortællingen foregår i...

At læse litteratur handler blandt andet om at forholde sig til og stille spørgsmål til andre måder at se verden på. Litteraturen tilbageholder noget og kræver, at du er aktiv og forholder dig til det, du læser.

De spørgsmål, du stiller, kan være på forskellige niveauer:

Store spørgsmål:

Spørgsmål til det at være menneske, til dilemmaer eller udfordringer, som teksten lægger op til at stille.

Refleksionsspørgsmål:

Spørgsmål, hvor svaret findes mellem linjerne.

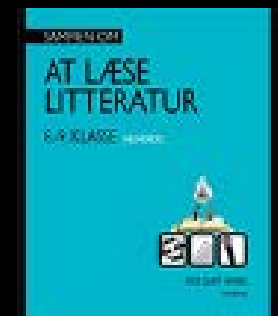
Genkendelses-

spørgsmål: Spørgsmål til noget i teksten, du kender fra dit eget liv.

Kom i gang-
spørgsmål:

Spørgsmål, hvor svaret kan findes i teksten.

Skriv evt. videre i dit hæfte.

8.a.s spørgsmål

- Er det okay, at konen tager safirerne?
- Elsker manden konen?
- Elsker konen manden?
- Hvorfor sank skibet?
- Hvorfor bliver konen blind?
- Hvad sker der med Severine efter historien slutter?
- Hvorfor opdager skipperen ikke, at konen er jaloux?
- Hvorfor har mennesker behov for at være jaloux og ikke bare glad for hvad de har?
- Hvorfor kunne skipperen ikke se bjerget?
- Hvem elsker manden mest, galionsfiguren eller Severine?
- Hvorfor var der ikke ligestilling mellem mænd og kvinder dengang historien foregik?
- Hvordan reddede manden kongen?

TEKSTENS VERDEN OG JERES VERDEN

- Hvad siger fortællingen om forholdet mellem piger og drenge eller mænd og kvinder? Er I enige? Er I uenige?
- Hvad siger historien om jalousi? Om at forstå hinanden? Om skæbnen? Er I enige? Er I uenige?
- Hvad siger fortællingen om at være menneske i verden? Er I enige? Er I uenige?

De blå øjne er skrevet i 1942, men handlingen foregår "for 125 år siden", dvs. på Frederik VI's tid.

- Hvilken betydning har det?
- Kunne den foregå på et andet tidspunkt? Kunne den foregå i dag?

Hvad siger historien om jalousi?

- Historien fortæller da meget om jalousi, for Severine bliver jaloux på galionsfiguren. Jalousi i det her tilfælde kan føre til død, undergang og skænderi.
- Det fortæller os om, at jalousi er en slem ting, som kan gå grueligt galt, men også hvor vigtigt det er at have tillid i et parforhold. Det er noget af det vigtigste i et parforhold. Det fortæller også, hvor glad man kan blive for en person, og hvor dumme ting man gør i forhastede situationer. Jalousien er den, der får hende til at stjæle. Jalousien er den der gør hende blind og splitter parforholdet totalt. Faktisk tror jeg, at historien prøver at fortælle os, at jalousien bringer satan frem i os, og det er alt ødelæggende.
- (Adelena)

Hvad siger teksten om jalousi? Om at forstå hinanden? Om skæbnen? Er du enig? Er du uenig?

- I bund og grund tror jeg hun er jaloux på sin mand, fordi han har frihed og gør hvad han vil, mens hun ikke har det liv hun godt kunne tænke sig. Jalousi kan være farligt og jeg synes, at konen overreagerer, da hun tager hans safirer. De er jo gift og burde forstå og acceptere hinanden. Sømanden mangler den accept fra sin kone, og for det har jeg ondt af ham. Hvis man gifter sig er det for at leve med hinanden i medgang og modgang, så selvom han har fået noget værdifuldt, han gerne bruge på at sætte i hovedet på en træfigur, skulle konen acceptere det. Selvfølgelig er det okay at sige sin mening om, hvad hun synes han skulle gøre med dem, men ligefrem at stjæle fra sin egen mand, synes jeg ikke er i orden.
(Alexander)

- Overordnet handler historien jo om konens jalousi. Hun bliver vist som en ussel kone der ikke er glad på andres vegne. Det er hun måske også. Men det er vi vel alle sammen en gang imellem. Det kan også have noget at gøre med at konen måtte sidde hjemme mens manden kunne komme ud af landet på sine egne eventyr. Der var ikke så meget eventyr i at sidde hjemme og sy, lave mad og vaske tøj. Det kunne hurtigt blive ensformigt, og når manden så endelig kom hjem og havde tid til dig havde han lavet en figur af dig som han passede og plejede. Han brugte meget mere tid på den end han brugte på dig. Så kan jeg egentlig godt forstå hun blev jaloux. Konen havde jo ikke andre. Hun må også have en vild eventyrlyst, som hun bare aldrig kunne få udlevet.
- (Lasse)

- Hvorfor opdager skipperen ikke at konen er jaloux
- jeg er kommet frem til to muligheder. Den første er at skipperen bare er dum og ikke kan se det. Den anden er at han er blevet blændet af galionsfiguren, fordi den ligner Severine så meget.
- Skipperen ser ik' så godt, så han opdager ikke lige, at hans kone er jaloux.
- (Tobias)

Hvorfor kunne skipperen ikke se klippen når det nu var
højlys dag?

- Der står i teksten at galionsfiguren både har set flyvefiskene, klippen og noget mere. Derfor er det mærkeligt at hun ikke ser klippen på den sidste tur. Der står godt nok også at manden er søvnig og har tømmermænd efter gildet. Så det kan være at han har sovet lidt i timen. Måske er der noget symbolsk i det. Konen bliver blind, fordi hun tager de safirer, der har set det hele, ud af hovedet på galionsfiguren.
(Oscar)

Hvad siger fortællingen om at være menneske i verden?

- Så kan man se på hvordan ville det havde været hvis hun ikke havde taget stenene, så ville hun højst sandsynlig stadig have sit syn og sin mand. Så alt i alt er det meget, som det er i vores verden, gør du noget ,har det en betydning på dit liv, det kan være på den gode og på den dårlige måde, det hele kommer an på dine handlinger. Det er noget historien fortæller os, men det er også noget jeg personligt tror på.
- (Carolina)

Skabe en remediering af en klassisk fortælling

- Nu skal I lave en gendigtning af en fortælling af en klassisk dansk forfatter B.S. Ingemann "Glasskabet" 1847
- I jeres gendigtning skal I arbejde bevidst med:
 - at kombinere skrift, lyde og musik, billede og eventuelt animation
 - anvende virkemidler bevidst
 - arbejde med symbolik
 - at indtale en bevidst oplæsning, der passer til jeres fortolkning af *Glasskabet*

Uagtet denne Ægteskabscontractens Bestemmelse, forblev dog Mr. Seyfert, til stor Ærgrelse for hans afdøde Kones Familie, i lovgyldig Besiddelse af den hele Formu

I Ligets Øienhuler havde han ladet indsætte kostbare Saphirer; i deres Sted syntes nu dog, til hans Forbauselse, et Par matte Glasøine at stirre ud paa ham; og Diamanterne, som han hver Aften i et heelt Aar troede at have seet, kunde han ikke opdage. I den skarpe Lysning fra Lampen var det ham, som de døde Glasøine pludselig luede og loe haanligt ad ham - og han traadte tilbage med en uvilkaarlig Gru.

I Ligets Øienhuler havde han ladet indsætte kostbare Saphirer; i deres Sted syntes nu dog, til hans Forbauselse, et Par matte Glasøine at stirre ud paa ham; og Diamanterne, som han hver Aften i et heelt Aar troede at have seet, kunde han ikke opdage.

Den rige Handelsmand Mr. Seyfert i London var bleven Enkemand. Han var en Særling og kun lidet yndet, da han gjaldt for en kold Egoist og hjerteløs Pengemand, der ingen andre menneske

4EDU
PowTOON

Med en næsten krampagtig
Kraftanstrengelse rev han Liget ud af
Glasskabet, for at under

4EDU
PowTOON

Han var udelukkende Forretningsmand og
paastod med et Slags Stolthed, at Alt,
hvad man kalder Fantasi og Flelse, var en
Forskrvelse og Sygelighed, som var
fremmed for hans gode, sunde Natur.

GoAnimate
Go Make Your Own

Den rige Handelsmand Mr.
Seyfert i London var bleven Enkemand.
Han var en Særling og kun lidet yndet, da
han gjaldt for en kold Egoist og hjerteløs
Pengemand, der ingen andre
menneskelige Pligter erkjendte, end
punktlig Opfyldelse af hvad der var Lov og
Ret i Landet.

hvor er Diamanterne, jeg lod dig prunke med i Døden? - Den Glands og Ære vilde jeg dog unde dig - der skulde du staae i Pant for mig for min Lykke - ha, min Lykke - den tog du med dig til den fordømte Aande verden, du vilde skræmme mig med - og Diamanterne tog du med! - nei, dem har en Tyv frtaget dig - hvi skræmmede du ham ikke med dine

Hans Ægteskab var ufrugtbart og havde kun været lidet lykkeligt. Den afdøde Fru Seyfert havde været en udmærket smuk Brunette, med et heftigt, næsten sydlandsk Temperament. Modsætningen mellem hendes Lidenskabelighed og hendes Ægtemands Kulde havde ofte givet Anledning til huuslige Optrin, der dog kun vare Enetaler, medens Manden altid ved slige Udbrud iagttog den ligegyldigste Taushed.

Hans Ansigt blev dog uforandret ved denne Opdagelse. Med et koldt hoverende Nik gik han til sit Sovekammer. I sin balsamerede Kones Liigdragt havde han anbragt Diamanter til en Værdi af 50,000 Pund.

Fra det Øieblik, Liget stod i Glasskabet, syntes imidlertid **Lykken** at have forladt Huset Det gik tilbage med Handelen; flere kostbare Forsendinger med amerikanske Skibe forliste, og vigtige Speculationer med spanske Bankobligationer mislykkedes.

Forenklede Fælles Mål 2014

Dansk				
Kompetencemål				
Kompetenceområde	Efter 2. klassetrin	Efter 4. klassetrin	Efter 6. klassetrin	Efter 9. klassetrin
Læsning	Eleven kan læse enkle tekster sikkert og bruge dem i hverdagssammenhænge	Eleven kan læse multimodale tekster med henblik på oplevelse og faglig viden	Eleven kan læse og forholde sig til tekster i faglige og offentlige sammenhænge	Eleven kan styre og regulere sin læseproces og diskutere teksters betydning i deres kontekst
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i nære og velkendte situationer	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i velkendte faglige situationer	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i formelle situationer	Eleven kan udtrykke sig forståeligt, klart og varieret i skrift, tale, lyd og billede i en form, der passer til genre og situation
Fortolkning	Eleven kan forholde sig til velkendte temaer gennem samtale om litteratur og andre æstetiske tekster	Eleven kan forholde sig til velkendte temaer i eget og andres liv gennem undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster	Eleven kan forholde sig til almene temaer gennem systematisk undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster	Eleven kan forholde sig til kultur, identitet og sprog gennem systematisk undersøgelse og diskussion af litteratur og andre æstetiske tekster
Kommunikation	Eleven kan kommunikere med opmærksomhed på sprog og relationer i nære hverdagssituationer	Eleven kan følge regler for kommunikation i overskuelige formelle og sociale situationer	Eleven kan kommunikere med bevidsthed om sprogets funktion i overskuelige formelle og sociale situationer	Eleven kan deltage reflekteret i kommunikation i komplekse formelle og sociale situationer

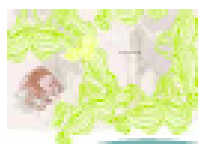
Forenklede Fælles mål

- **1. Danskfagets identitet og rolle (2014)**
- Fagets identitet omhandler sprog og tekster i kontekst. Tekster omfatter i denne sammenhæng både mono- og multimodale tekster, dvs. tekster, der er produceret i skrift, tale, billede og lyd. I arbejdet med tekster fokuseres der på at undersøge, forstå og anvende sproget ved at læse, skrive, tale, lytte og producere tekster. Desuden lægges der vægt på at undersøge og fortolke litteratur (herunder den danske litteraturs kanon) og andre æstetiske tekster (fx film og billeder) samt kommunikere med krop, stemme og sprog. I en vis forstand kan der argumenteres for, at danskfaget overordnet set er et kommunikationsfag, og der arbejdes således med et udvidet tekstbegreb. Desuden indeholder faget en dannelsesdimension forstået i en national og international kulturel sammenhæng. Nationalt afspejler dannelsen forholdet mellem dansk sprog og kultur som udtryk for dansk identitet, dvs. som en formidling af dansk kultur og arv, fx gennem arbejdet med den danske litteraturs kanon. Der lægges vægt på en æstetisk og etisk dannelse gennem mødet med forskellige litterære og kommunikative genrer. Internationalt afspejler dannelsen opfattelsen af et bredt begreb om literacy, sådan som det er formuleret i UNESCOs officielle definition (2007):

FREMGANGSMÅDE

OPLEVELSE

- Læs, hør, mærk og se teksten.
- Hvordan oplever du teksten?
- Hvad var interessant, anderledes eller mærkeligt ved teksten?
- Hvilke stemninger, sanser og følelser aktiverer teksten hos dig?

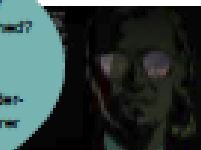

Interaktion

- Inviterer teksten til, at du skal røre eller gøre noget med den?
- Hvad betyder interaktion, når du læser?

Lyd

- Er der oplæsning, effektløyd og musik i teksten?
- Hvad bidrager de forskellige lydige elementer med?
- Hvad betyder det, når en stemme fortæller? Karakteriser stemmen.
- Karakteriser de forskellige effektløyd og evt. underlegningsmusik. Hvilke sanser og følelser aktiverer de hos dig?

UNDERSØGELSE

- Find ud af, hvad de forskellige elementer i teksten fortæller, og hvordan de gør det.
- Stå dig til spørgsmålene i ovenstående her

Skrift

- Hvordan og hvor står skriften i teksten?
- Har ordenes størrelse, skrifttype eller form betydning, når du læser?
- Er der eksempler på, at ordene bliver til skriftbilleder eller bliver animeret?
- Hvilke sanser og følelser aktiverer skriften hos dig?

FORTOLKNING

- Saml dine iagttagelser i en stribet udsagn om teksten.
- Hvordan er forholdet mellem tekstens indhold og udtryk?
- Siger teksten noget om at være menneske i verden? Om liv og død? Kærlighed og sorg?
- Hvad er tekstens grundide, dens tema?
- Minder teksten om andre tekster (intertextualitet)?
- Minder teksten om noget i dit liv/andres liv (perspektivering)?

Billeder

- Hvordan er billedet i teksten?
- Hvilke sanser og følelser aktiverer billedene hos dig?
- Prøv at beskrive billedernes komposition, forgrunde og baggrunde.
- Er der fx anvendt tre-, fire- eller normalperspektiv, og hvad betyder det?
- Overvej eventuelle personers placering på et opslag.
- Siger den ydre beskrivelse af personer og miljø også noget om deres indre?
- Hvordan er farverne på billederne? Hvilken betydning har de forskellige farver for din fortællelse?

Film og animation

- Benytter teksten filmiske virkemidler, animation og tegneseriewebstik?
- Er der fx eksempler på tegneseriers layout med rammer, paneller og talebobler?
- Er der eksempler på animerede sekvenser?
- Hvad betyder disse virkemidler, når du læser?

INTERMEDIAL LITTERATUR

- **Sanse**

- at læse, høre, mærke og se litteratur

- **Sammenligne**

- analysere mellem udtryksformer

- **Skabe**

- selv skabe en intermedial gendigtning

